

ULUSLARARASI FİNANS ve DIŞ TİCARET HUKUKU

(Açış Konuşması, 22 12 2009)

Av. Muammer Aydın
İstanbul Barosu Başkanı

Saygı değer Panelistler, Sayın Katılımcılar Değerli Meslektaşlarım;

İstanbul Barosu Bankacılık ve Finansal Kurumlar Komisyonu tarafından gerçekleştirilen *Uluslararası Finans ve Dış Ticaret Hukuku* panelimize hoş geldiniz Hepinizi şahsım ve İstanbul Barosu Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

Her zaman olduğu gibi yine mesleğimiz ve de ülkemizin uluslararası arenadaki ticari konumu itibariyle önem arz eden bir panel konusuyla daha karşınızdayız.

Aramızda, her biri kendi alanında önemli kariyerler yapmış çok değerli akademisyen ve uzmanlardan oluşan panelistlerimiz var. Bu panelistlerimize teşekkür etmeyi bir borç biliyorum.

Serbest piyasa ekonomisinin kurallar bütününe kapitalizm deniliyor. Kapitalizm, kendi devamlılığını sağlayabilmek için krizlere gereksinim duyar. Eş deyişle kapitalizm krizden beslenir. Her ne kadar Amerika'da başlayan ve "**Mortgage Krizi**" olarak bilinen krizden sonra "**sistemin sonu**" dense de, "**kriz**" olarak tanımlanan parasal süreçte her zaman için sabit geliri olan insanlar zarar görüyor ve sistemden etkilendiği söylenen şirketler veya kapital çevreler bazen el değiştirerek bazen de iş alanını yenileyerek yoluna devam ediyorlar. Bu tür krizlerde Amerika'da olsun, İngiltere'de olsun ve nihayet Türkiye'de olsun en çok etkilenen kesim o ülkede yaşayan dar gelirliler, yani yoksullardır. Bu krizlerle daha iyi gördük ki, küreselleşen yalnız ticari hayat veya sermaye değil, yoksulluk ve yoksulluğa savrulanlar da "**mağduriyetteki aynılık**" nedeniyle küresel bir kader birliği içindedirler. Tabii bizim gibi az gelişmiş ülkelerdeki dar gelirlilerin durumu, gelişmiş ülkelerdeki emeği ile geçinen insanlara göre daha alt seviyelerde olduğu için, krizin sonuçları daha acı biçimde toplum kademelerinde etkisini göstermektedir. İşte bu acı sonuçlardan birisi de çek kullanımıyla ilgilidir.

Değerli konuklar;

Bildiğiniz üzere ülkemizdeki ticari ilişkilerde yaygın biçimde kullanılan kambiyo senetlerinin başında "**çek**" gelmektedir. Binlerce vatandaşımız gerek sistemin ve finans kurumlarının, gerekse de iş hayatındaki önlenemeyen dalgalanmaların etkisiyle işadamı konumundan "çek mağduru" konumuna düşmektedirler. Denilebilir ki, "*bu sistem bu şekilde işler, herkes basiretli tacir gibi davransın.*" Bu bakış açısı tümüyle yadsınmasa da sistemin nimetlerinin tacirlerimize yeterince yansımaları sağlanamadan, onlardan neredeyse her yıl patlak veren krizlerin külfetlerine katlanmalarını beklemek en hafif deyimle haksızlıktır.

Bu bakımdan 20 Aralık 2009 tarihinde yürürlüğe giren 5941 sayılı Çek Kanunu'nu geç kalınmış bir adım olarak görsek de olumlu bulduğumuzu ifade etmek istiyorum. **Toplum olarak bu tür yasalara ihtiyaç duymayacağımız sağlıklı bir ticari yaşamın sağlanması da en büyük dileğimizdir.** Bu konuya değinmemin sebebini de kısaca açıklamakta yarar görüyorum: Tüm başarılarla olduğu gibi ticari hayattaki başarı da yerelden evrensele doğru

yol alır. Kendi içimizde başarı yakalayamayan iş adamlarımızın, uluslararası ticari alanda, özgüven içinde ticari adımlar atması pek olanaklı değildir. Bu nedenle iç mevzuatımız, dürüstlikle yoluna devam etmek isteyen şirketlere köstek değil, destek olmalıdır.

Değerli konuklar;

Uluslararası ticarete dair sorunların başında bu sorunların ne şekilde çözüleceği, yargı kurumlarının önüne gelen bir konuda hangi ülke hukukunun uygulanacağı konusu yer alır. Bir görüşe göre ulusal hukukun uygulanması savunulurken, diğer bir görüşe göre, belirlenecek ulusal üstü hukukun sorunlara uygulanması gerekir.

Bize göre ulusal mevzuatın uygulanması ülke koşullarımıza ve ticari çıkarlarımıza daha uygun düşmektedir. Çünkü kalabalık genç nüfusumuzun fazla olması, tüketim sektörleri için biçilmez kaftan niteliğindedir. Ülkemize son yıllarda yapılan yatırımlar da gösteriyor ki, Türkiye, uluslararası sermaye için bir "**pazar**" niteliğindedir. İthalat oranının ihracata olan fazlalığı da göz önüne alındığında alıcı/tüketici konumunda olduğumuz bir gerçektir. Bu durumda hem parayı veren olarak hem de yatırımcılara yatırım alanı açarken başka ulusların hukukunu sorunlara uygulamaya çalışmak yeni sorunları da beraberinde getirecektir. Başka ulusların mallarını satın alırken onların kendi çıkarlarına göre şekillendirdikleri hukuklarını da satın almamalı, pozitif hukuka göre dinamik biçimde kendini yenileyen, iyi niyet ve ticari teamüllere aykırı düşmeyen iç mevzuatı uygulamaktan vazgeçmemeliyiz diye düşünüyorum.

Ticari alanda uluslararası kuralların uygulanması demek, ülkemize başka ülkelerin avukatlarının gelip kendilerine "**iş potansiyeli**" yaratmalarının yolunu da açacaktır. Şu anda dahi kimi uluslararası hukuk bürolarının ülkemizde yasaya uygun olmayan faaliyet gösterdiğini duyuyor ve Baro olarak bunlarla mücadelemizi sürdürüyoruz. Ancak yeni bir avukatlık yasasına ihtiyaç olduğu ortadadır.

Yaşanacak olası ticari sorunlara ulusal hukukun uygulanması demek, ulusal hukukun uluslararası ticari kurallara göre kendini yenilemesi zorunluluğunu beraberinde getirir. Yasa koyucular tarafından konunun uzmanlarından görüş alınmalı ve uluslararası ticaret hukukunun ulusal mevzuata yansıtılması yönünde etkin adımlar atılmalıdır. Yeni Türk Ticaret Yasası Tasarısı, yasalaşmadan önce bu konudaki düzenlemeler yasa içerisine alınmalıdır. Ancak bu yapılırken, başka ülkelerin mevzuatlarını kes yapıştır yöntemiyle aynen alıntılanmaktan da kaçınmamız gerekir. Kendi ticari kurallarımız göz önünde bulundurulmalı, ulusal çıkarlarımız ve şirketlerimizin çıkarları güvence altına alınmalıdır.

Daha fazla vaktinizi almamak adına sözü konuklara bırakıyor; bu panelin mesleğimize ve ülkemize yararlı sonuçlar çıkaracağına inanıyorum.

Hepinize saygılarımı sunuyorum.